

Sygn. akt III Ca 1842/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Teresa Kołeczko-Waślawik

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 22 lutego 2016 r., sygn. akt I C 569/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **oddala powództwo;**

b) **nie obciąża powódki kosztami procesu;**

2. nie obciąża powódki kosztami postępowania odwoławczego.

SSO Teresa Kołeczko-Waślawik

Sygn. akt III Ca 1842/16

UZASADNIENIE

Powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej 1.672 zł z ustawowymi odsetkami od 18 sierpnia 2014 r. oraz 655,40 zł tytułem kosztów sądowych. W uzasadnieniu żądania wskazała, że zawarła z pozwaną umowę, mocą której pozwana zobowiązała się do przewozu lotniczego powódki na trasie K. – C.. Przewóz miał rozpocząć się 17 sierpnia 2014r. o godz. 3:40. W rzeczywistości wylot z lotniska nastąpił z dziewiętnastogodzinnym opóźnieniem, w dniu 17 sierpnia o godz. 22:44. Powódka wskazała, że domaga się równowartości w złotychkach odszkodowania przewidzianego w art. 7 Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów i wynoszącego 400 euro. Podąła, że wysokość dochodzonego odszkodowania ustaliła na podstawie wyceny Narodowego Banku Polskiego z dnia zdarzenia wyliczonego w oparciu o tabelę kursu nr (...) z 14 sierpnia 2014 r. i obowiązującej do dnia 18 sierpnia 2014 r.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 9 lutego 2015r. wydanym w sprawie sygn. I Nc863/15 uwzględniono żądanie pozwu w całości.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Przyznała, że rejs z K. do C. w dniu 17 sierpnia 2014r. był opóźniony, jednakże jej zdaniem żądanie pozwu nie zasługiwało na uwzględnienie albowiem powódka nie mogła domagać się wykonania zobowiązania pierwotnie wyrażonego w walucie obcej przez zapłatę w walucie polskiej. Pozwana podkreślała, że nie wyraziła zgody na zapłatę odszkodowania w złotych polskich.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 lutego 2016r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powódki 1.672 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 9 października 2014r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz zasądził kwotę 655,40 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3).

Sąd ustalił – co było bezsporne - że powódka, uczestniczka wycieczki organizowanej przez biuro podróży miała zaplanowany pobyt w Grecji w terminie 17.08.2014r.-24.08.2014r., a zgodnie z umową z 02 sierpnia 2014r. przelot na wyspę K. organizował pozwany. Wylot miał nastąpić 17 sierpnia 2014 r. o godz. 3:40. W rzeczywistości nastąpił o godzinie 23:00, tj. z dziewiętnastogodzinnym opóźnieniem. Odległość między portami lotniczymi miejsca startu i lądowania wynosiła ponad 1.500 km. Pismem z 23 września 2014 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty odszkodowania za opóźnienie lotu. Przewoźnik odmówił spełnienia świadczenia wskazując, że opóźnienie lotu było konsekwencją niespodziewanej, zagrażającej bezpieczeństwu lotu usterki technicznej samolotu.

Uwzględniając ten stan faktyczny Sąd Rejonowy wskazał, że podstawy prawnej żądania pozwu upatrywać należało w art. 5, 6 i 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz. U. UE. L 2004.46.1). Powołując stanowisko Trybunału Sprawiedliwości co do możliwości traktowania pasażerów opóźnionych lotów jak pasażerów lotów odwołanych wywiódł, że powódka mogła się powoływać na prawo do odszkodowania przewidziane w art. 7 cytowanego rozporządzenia. Zważywszy na planowaną długość lotu należne powódce odszkodowanie wynosiło 400 euro. Sąd ocenił, że w sprawie nie wystąpiły przesłanki do zwolnienia pozwanego od odpowiedzialności. Sąd wskazał na treść art. 358 § 2 zd. 2 k.c. i przyjął, że w dniu zdarzenia średni kurs euro wynosił 4,18 zł to należne powódce odszkodowanie winno wynosić 1.672 zł. Jako podstawę orzeczenia o odsetkach Sąd Rejonowy powołał art. 481 k.p.c., zaś o kosztach orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku w zakresie w punkcie 1 i 3 wywiódł pozwany zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, a toart. 358 § 1 i 2 k.c. przez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji uznanie, że w przypadku zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, w sytuacji gdy z zasady walutowości, określonej w art. 358 § 1 k.c. nie wynika uprawnienie wierzyciela do wyboru waluty, w której ma być spełnione świadczenie, gdyż jest to zobowiązanie przemienne w rozumieniu art. 365 § 1 k.c. Skarżący domagał się zmiany wyroku przez oddalenie powództwa oraz zasądzenia od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania od pozwanej. Powołując się na stanowisko Sądu Okręgowego w Warszawie wyrażone w sprawie sygn. XXVII Ca 1900/16 powódka podnosiła, że sąd zasadnie przyjął, iż w niniejszej sprawie nie wiąże klauzula efektywnej waluty i w rezultacie powódka mogła domagać się wykonania zobowiązania w walucie polskiej. Wywodziła, że zamiarem ustawodawcy europejskiego nie było ukształtowanie sposobu zapłaty odszkodowania w jednostkach euro, a waluta ta określa jedynie wysokość odszkodowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Przedmiotowa sprawa rozstrzygana była w postępowaniu uproszczonym. Konsekwencją tego była możliwość zastosowania regulacji art. 505¹³§2 zgodnie z którą, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania

dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Wobec tego wskazać wyraźnie należy, że zobowiązanie wynikające z art. 7 cytowanego rozporządzenia nr 261/2004 zostało jednoznacznie wyrażone w walucie obcej, tj. euro. Jak natomiast wynika z treści art. 358§1 k.c. jeżeli przedmiotem zobowiązania jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa (podkr. SO), orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia w walucie obcej.

Dokonując wykładni art. 358 k.c. w piśmiennictwie wskazuje się, że przysługujące na podstawie § 1 wskazanego artykułu uprawnienie dłużnika do zaspokojenia wierzytelności pieniężnej wyrażonej w walucie obcej przez zapłatę pieniędzmi polskimi wchodzi w rachubę tylko wówczas, gdy w ustawie, orzeczeniu sądowym lub czynności prawnej nie zastrzeżono, że także zapłata długu powinna nastąpić w walucie obcej (por. T. Wiśniewski w Komentarzu do Kodeksu cywilnego, Księga trzecia, Zobowiązania, pod red. J. Gudowskiego, Wydawnictwo LexisNexis, Wydanie I, 2013 rok, teza 17 do art. 358 oraz A. Olejniczak w Komentarzu do Kodeksu cywilnego, Tom III, Zobowiązania – część ogólna, pod. Red. A. Kidyby, Lex 2014, teza 10 do art. 358).

Przyjmując zatem ten pogląd należało uznać, że skoro przepis prawa wyraźnie określa zobowiązanie w walucie obcej – euro, to w świetle art. 358§1 k.c. zapłata tego odszkodowania mogła nastąpić tylko w tej walucie, albowiem także i dłużnikowi nie przysługiwałoby prawo do spełnienia świadczenia w walucie polskiej.

Nadto, nawet gdyby przyjąć pogląd przeciwny (por. A. Rzetecka - Gil za z. Radwańskim w Komentarzu do Kodeksu cywilnego, Zobowiązania – część ogólna, Lex/el. 2001 r., teza 10 do art. 358) i uznać, że art. 358§1 k.c. znajduje zastosowanie również do zobowiązań wynikających z ustawy, to zgodzić się należy ze stanowiskiem pozwanej, która wskazywała, że prawo wyboru waluty, w której zostanie spełnione świadczenie, zasadniczo należy do dłużnika. W orzecznictwie jednoznacznie wskazuje się bowiem, że art. 358 § 2 zd. 2 k.c. należy wyklądać w ten sposób, iż w wypadku zwłoki dłużnika w spełnieniu świadczenia w wykonaniu zobowiązania, którego przedmiotem jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, wierzyciel ma prawo wyboru kursu, według którego jest określana wartość waluty obcej jeżeli dłużnik dokona wyboru waluty polskiej. Prawo wyboru waluty, zgodnie z treścią art. 358§1 k.c., przysługuje zatem dłużnikowi zarówno w sytuacji, gdy dłużnik spełnia świadczenie w terminie, jak i w sytuacji gdy pozostaje w zwykłym opóźnieniu lub zwłoce. W wypadku zwłoki dłużnika wierzycielowi służy natomiast prawo wyboru kursu, po jakim będzie przeliczona wartość waluty obcej w wypadku wyboru przez dłużnika waluty krajowej albo w wypadku, gdy umowa stron przyzna wierzycielowi uprawnienie do wyboru waluty (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 maja 2012 roku, III CSK 273/11, Lex nr 12246983, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 3 marca 2014 roku, I ACa 1142/13, Lex nr 1441383, wyrok Sądu Apelacyjnego Szczecinie z 24 czerwca 2014 roku, I ACa 184/14, Lex 1488688).

W rezultacie należało uznać, że Sąd pierwszej instancji dokonał błędnej wykładni art. 358§2 k.c. Wierzycielowi nie przysługuje bowiem wynikające wprost z ustawy uprawnienie do wyboru waluty w jakiej świadczenie ma być spełnione, także w razie opóźnienia dłużnika. Z okoliczności niniejszej sprawy nie wynikało natomiast aby pozwany dłużnik w ogóle dokonał wyboru waluty. Strony nie ustaliły także zgodnie aby prawo do dokonania takiego wyboru uzyskała powódka. Tym samym jako wierzycielka, nie mogła ona domagać się od pozwanego spełnienia świadczenia w walucie polskiej. Ponieważ z takim żądaniem wystąpiła podlegało ono oddaleniu, jako sprzeczne z normą art. 358 k.c.

Na marginesie zaznaczyć trzeba, że Sąd Okręgowy rozpoznający apelację w niniejszej sprawie nie podziela przedstawionego w odpowiedzi na apelację stanowiska, że zastosowanie winna znaleźć wykładnia celowościowa art. 358 § 2 k.c. Wykładnię taką stosuje się bowiem wówczas, gdy wykładnia językowa nie daje jednoznacznych wyników, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Literalne brzmienie przepisów przywołanego rozporządzenia nie uprawnia do przyjęcia dopuszczalności dochodzenia odszkodowania w innej walucie niż euro. Racjonalny europejski ustawodawca niewątpliwie wydając rozporządzenie zdawał sobie sprawę, że nie wszystkie kraje Wspólnoty Europejskiej posługują się jednolitą walutą euro. Gdyby zatem dopuszczał wypłatę odszkodowania w innej walucie państwa członkowskiego stosowne zastrzeżenie umieściłby w przepisie art. 7 rozporządzenia.

Z tych też względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo, a to na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 505¹⁰ §1 k.p.c. Uwzględniając charakter sprawy, to że powódka miała w niej status konsumenta oraz powoływane przez strony rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych rozstrzygających o podobnych roszczeniach, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 102 k.p.c. nie obciążył powódki kosztami procesu oraz obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego na rzecz pozwanej.

SSOTeresa Kołeczko- Waclawik